

משפטים

כתב העת של הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים

מוצא על-ידי תלמידי הפקולטה

מאמרים

- 5 דברי פרידה מכבוד השופט אליעזר גודלברג
אליקים רובינשטיין
- 11 היבטים חלוקתיים של שימור מבנים, דיני הפיצוי הראויים
ו"זכויות בנייה עבירות" (TDR)
דפנה לוינסון-זמיר
- 97 צדק ומשפט בברירת הדין: יחסי ממון בין בני זוג לאחר
דנ"א נפיסי
סיליה וסרשטיין פסברג
- 145 מגמות שינוי ושימור בחקיקה בתחום בריאות הנפש
בישראל: תהליך חקיקתו של החוק החדש לטיפול בחולי
נפש
אורי אבירם, צביה אדמון, מימי אייזנשטדט, ארלין קנטור
- 193 "We Must Have No Criticism Now": חוקי הנאמנות
וההסתה בארצות הברית בזמן מלחמת העולם ה-1 ולאחריה
ארנון גוטפלד

הערת פסיקה

- 219 פרט וקהילה: ביקורת קומוניטריאנית על בג"צ 205/94
נוף נ' משרד הביטחון
יובל לבנת

משפטים

כתב העת המשפטי של האוניברסיטה העברית בירושלים

העורכות

שלומית ולרשטיין, דורית רובינשטיין

חברי המערכת

יאיר אלדן, ליאת בן-מאיר, טל בן-נתן, אבישי בניש, איתי ברזיס, עדי דוד, אסף הימן,
אמיר ורסמן, דפנה מלכא, רפעת עזאם, אמיר פוקס, שנית פנחסי,
דני פריאל, רחלי קליין, תמר קריכלי, דוד שור, יופי תירוש

מורה מייעצת

ד"ר דפנה לוינסון-זמיר

עורכת פרסומים

טלי אלגזי

עורכת הלשון

מיכאלה קלי

כרך לא - חוברת 1 • ניסן תש"ס • אפריל 2000

כתבי-יד יש להגיש בששה עותקים; כמו-כן יש לשלוח גם עותק של המאמר על גבי תקליטון. על כתב-היד להכיל גם את שם המחבר ושם המאמר באנגלית וכן תקציר של המאמר בעברית ובאנגלית.
כמו-כן מתבקש המחבר לציין כתובת, טלפון וכן כתובת דואר אלקטרוני.

כתובת המערכת:
כתב העת משפטיס
הפקולטה למשפטים
האוניברסיטה העברית בירושלים
הר הצופים
ירושלים 91905
טלפון: 02-5882557; 02-5881152

כתובתנו באינטרנט:
<http://www.ms.huji.ac.il/~review>

את כתב-העת ניתן לרכוש במשרדי המערכת ובמקומות הבאים:
לודוויג מאיר, שלומציון המלכה 4, ירושלים; בורסי, אחד העם 20, תל-אביב;
ש' פרלשטיין – מ' גינזברג, ספרי חוק ומשפט, רחוב אבן-גבירול 89, תל-אביב;
סידי, שמריהו לוי, חיפה; הכל לפרקליט, ביאליק 6, חיפה.

הפקה: פרינטיב בע"מ

דבר העורכים

בימים אלה שוב נתונה מערכת אכיפת החוק על שלוחותיה השונות במבחן, אולי אחד הקשים ביותר, שידעה עד היום. סוגיות הנוגעות לטוהר מידותיהם של אישי ציבור שונים צצו ועלו על פני השטח: פרשת המתנה הכספית שקיבל הנשיא עוזר וייצמן, פרשת העמותות שתמכו במועמדותו של ראש הממשלה דהיום לראשות הממשלה בבחירות של 1999, פרשת המתנות שקיבל ראש הממשלה לשעבר בנימין נתניהו, משפטו של אישי רביב ופרשיות נלוות. בהיבט הפלילי, לאתר איסוף הראיות, יידרשו פרקליטות המדינה והיועץ המשפטי לממשלה להכריע האם יש לפתוח בהליך הפלילי. המבחן בו תיאלץ הכרעתם לעמוד הוא השמירה על השוויון בפני החוק וקבלת החלטה נקיה משיקולים של מעמד ובכירות. בצד היבט זה, אשר יחתך על-ידי המערכת המשפטית, קיים היבט נוסף, חשוב לא פחות, ההיבט הציבורי. גם אם ייקבע כי אין במעשיהם של האישים השונים עבירות פליליות עדיין נותרת בעינה השאלה האם ראויים הם המעשים כאשר הם נעשים על-ידי מנהיגים אשר צריכים לשמש דוגמא ומופת לציבור כולו. בנקודה זו עומדת למבחן החברה הישראלית כולה אשר נדרשת לנקוט עמדה ביחס לכל מקרה ומקרה ואגב כך נדרשת היא לקביעת נורמות ההתנהגות של נבחריה ושל הציבור כולו. מבחן בגרות זה חשוב לא פחות מהמבחן בו עומדת מערכת אכיפת החוק. הדין הפלילי ראוי שישמר רק למקרים החריפים של סטייה מהנורמות; ערכי התרבות הפוליטית השלטת בחברה, ראוי שייקבעו בראש ובראשונה על-ידי הציבור המפקח על נבחריו, באמצעים השונים העומדים לרשותו – מהעיתונות, דרך מבקר המדינה ונציגיו שבכנסת, וכלה באפשרות למנוע חריגה מהחוק על-ידי פניה לבית המשפט הגבוה לצדק בעתירה. לענישה ציבורית באמצעים השונים הללו יכול להיות כח רב מאד אם ייעשה בה שימוש נכון; עמידה במבחן זה תאפשר גם את חידוד האבחנה בין המישור הפלילי למישור הציבורי-האתי ואפשרות לענישה נכונה יותר תוך הותרת התחום הפלילי רק לפגיעות החמורות ביותר בחברה.

מקוות אנו, כי החברה הישראלית תעמוד במבחן זה בכבוד.

חוברת לא (1) המצויה בפניכם היא פרי עבודתם הקשה של המתכרים, ועבודת עריכה שקדנית של חברי המערכת. החוברת כוללת מאמרים מתחומים שונים ומגוונים: המשפט הפלילי, המשפט הבינלאומי הפרטי, דיני הקניין. מעבר לכך כוללת החוברת הערת חקיקה הסוקרת את חקיקת החוק לטיפול בחולי נפש, וביקורת מעניינת על אחד מפסקי הדין שניתנו על-ידי בית המשפט העליון. אנו מקוות, כי המגוון הרחב יאפשר לכל אחד ואחד מהקוראים למצוא בחוברת עניין.

שלומית ולרשטיין   דורית רובינשטיין

עורכות

MISHPATIM

THE HEBREW UNIVERSITY LAW JOURNAL

Editors

DORIT RUBINSTEIN   SHLOMIT WALLERSTEIN

Editorial Board

RIFAT AZAM, AVISHAI BENISH, LIAT BEM-MEIR, TAL BEN-NATAN, ITAI BREZIS,
ADI DAVID, YAIR EL DAN, AMIR FUCHS, ASAPH HYMAN, RACHEL KLEIN,
TAMAR KRICHELI, DAFNA MALKA, SHANIT PINHASI, DANNY PRIEL,
DAVID SCHORR, YOFI TIROSH, AMIR WASSERMAN

Faculty Advisor

DAPHNA LEWINSOHN-ZAMIR

Publishing Editor

TALI ALGAZI

Style Editor

MICHAELA KELLY

Volume 31 • Number 1 • April 2000

Manuscripts should be submitted to the Editor, MISHPATIM

Faculty of Law, Hebrew University, Mt. Scopus

Jerusalem, 91905

Tel. (02)5882557

Manuscripts which are not accepted for publication will not be returned

Internet address:

<http://www.ms.huji.ac.il/~review>

MISHPATIM

THE HEBREW UNIVERSITY STUDENT LAW JOURNAL

ARTICLES

A Tribute to Justice Eliezer Goldberg on his Retirement
from the Supreme Court 5
Elyakim Rubinstein

Distributive Implications of Buildings' Preservation, the
Appropriate Compensation Rules, and Transferable
Development Rights 11
Daphna Lewinsohn-Zamir

Law and Justice in Choice of Law: Matrimonial Property
after *Nafisi v. Nafisi* 97
Celia Wasserstein Fassberg

Change and Preservation in Mental Health Legislation in
Israel: The Legislative Process of Israel's New Mental
Health Law 145
Uri Aviram, Zvia Admon, Mimi Ajzenstadt, Arlene Kanter

We Must have No Criticism Now: Loyalty and Sedition
Laws in the United States During and After World War I 193
Arnon Gutfeld

CASE COMMENT

The Right to Grow a Beard? A Communitarian Critique
of *Nof v. Ministry of Defense* 219
Yuval Livnat

APRIL 2000

VOLUME 31, NUMBER 1